

דף יז:

עין משפט ב

יו"ד סימן קיב סעיף א

א. אסרו חכמים לאכול פת של נכרים משום חתנות ז.

הגה: ואפי' במקום שאין חשש חתנות ח אסור.

א. ב. לא אסרו אלא בפת של חמשת המינים ט אבל פת קטניות ושל אורז ודוחן אינו בכלל פת סתם שאסרו.

הגה: גם אינו אסור משום בישולי נכרים אם אינו עולה על שולחן מלכים י.

ז. ממשנה ע"ז דף ל"ה. ובגמ' ל"ה ע"ב. ושם בדף ל"ו ע"ב אמרו גזרו על פתן ושמגן משום יינן, ועל יינן משום בנותיהן ועל בנותיהן משום דבר אחר, כלומר שאם אתה מתיר לו לאכול עמו במסיבה אחת אח"כ יבואו לשתות יינו ולישא בתו ולעבוד ע"ז. ומשמע מדברי השו"ע והרמ"א בכל הסימן דאין איסור בפת של עכו"ם אלא כשאפאו העכו"ם ואע"פ שלשו וערכו עכו"ם כל שעשה בו ישראל מעשה אפיה מותר. ש"ך ס"ק א'.

אפי' פת שעשאו עכו"ם לעצמו מותר ע"י השלכת קיסם או חיתוי כמו פת ישראל, כמו בסעיף ט'. פת של כותי אע"פ שאינו עובד ע"ז פתו אסורה. פר"ת אות ג'. ולענין פת של קראים יש להחמיר ולאסור פתם דומיא דגוים שהרי הם ג"כ אינם אוכלים פת שלנו, ואין זה עיקר הטעם אלא משום שמחזיקים אותם כגוים. כף החיים אות ה', משולחן גבוה אות ב'. וצ"ע היום אם הדין כך. ומותר ליקח שאור של עכו"ם ע"מ לחמץ בו העיסה אפי' למי שנזהר מפת עכו"ם, כ"כ הב"י בריש סימן זה.

פת עכו"ם אסורה משום חתנות ולא אמרו משום דכליהם אסורים כיון דסתם כלים לאו בני יומן הם, כמבואר בסי' קכ"ב סעיף ו'.

ח. כגון פת הכומרים שאין להם בנים וכן פת נערים בחורים וסריסים, מהרשב"א בתשובה סי' רמ"ח. ט"ז ס"ק א'. וש"ך ס"ק ד'.

וכן פת הנעשה בבית המלך שאין המלך מתחתן עמנו ג"כ אסור דלא פלוג. ה"ה מומר לע"ז שאין בבנותיו איסור חתנות כיון דכגוי עשוהו חכמים פתו אסורה. כף החיים אות י"א ודלא כפתחי תשובה שכתב להתיר.

ט. שהם דבר חשוב ומביאים לידי קירוב דעת. ט"ז ס"ק ב'. ואם עירב חמשת מיני דגן עם דברים אחרים הולכים אחר הרוב, דבפת של עכו"ם יש להקל. משב"ז אות ב'. מצא פת בדרך אזלינן בתר רובא ואם מחצה על מחצה הולכים להקל מספיקא דרבנן ודלא כהפר"ח שכתב להחמיר. כף החיים אות ט"ו.

י. לא קאי על הפת דבפת אפי' אינה עולה על שולחן מלכים ג"כ אסור אלא על קטנית ודוחן דאם עולים על שולחן מלכים אסורים מצד בישולי עכו"ם. כף החיים אות ט"ז. ובאיים הרחוקים שאין מצוי כי אם פת אורז ודוחן וקטנית הם עולים על שולחן מלכים. כ"כ הפר"ח אות ה'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

יור"ד סימן קכג סעיף א

עין משפט ג

א. סתם יין של העמים עובדי כוכבים אסור בהנאה^ב, וה"ה למגעם ביין שלנו.

הגה: והטעם משום גזירת יין שנתנסך לאלילים, ובזמן הזה שאינו שכיח שהאומות מנסכים לע"ז י"א דמגעם אינו אוסר^ל בהנאה רק בשתייה. וכן סתם יין שלהם אינו אסור בהנאה, וע"כ מותר לגבות בחובו^מ מן העכו"ם סתם יינם דהוי כמציל מידם.

הגה: ה"ה בשאר הפסד כמו אם כבר קנה או מכר אבל לכתחילה אסור לקנותו ולמכרו כדי להשתכר בו. ויש מקילים גם בזה וטוב להחמיר^נ.

אה"ע סימן טז סעיף א

עין משפט ד

א. ישראל שבא על גויה דרך אישות או כותי על בת ישראל לוקין^ס, ובדרך זנות, חייב מכת מרדות מדרבנן משום^ע זונה וכותית.

וה' מיני דגן ושאר המינים יש לכל אחד חומרא וקולא, לחמשת מיני דגן אפי' פת שאינו עולה על שולחן מלכים אסורה, וקולא שלא פשטה הגזירה בכל המקומות ובפלטת התירו משום חיי נפש.

ובשאר המינים אם אינו עולה על שולחן מלכים מותר וזו קולא, וחומרא שפשטה הגזירה בכל המקומות דין איסור בישולי גוים. ומיהו במקומות שאין מצוי כי אם פת שאר המינים יש להתיר משום חיי נפש. כף החיים אות י"ט.

כ. ממשנה ע"ז כ"ט וכפי' התוס' דהמשנה בסתם יינם שגזרו עליו משום חתנות, שם בגמ' ל"ו, ואסרוהו בהנאה שעשאוהו רבנן כ"יין נסך גמור משום דדמי ליה. וכן כתב הט"ז בס"ק א' דמשום בנותיהם אסרוהו בשתיה ומשום גזירת יין נסך אסרוהו אף בהנאה.

ל. ובזה"ל כתב הב"ח דאפי' העכו"ם שופכים יין כדרך ניסוך כיון שהיום העכו"ם שבח לאל אינם עובדי כוכבים אינו אלא מנהג אבותיהם בידיהם ואינו קרוי ניסוך. ש"ך ס"ק ב'. והוסיף הש"ך בס"ק ג' הטעם דאינו אוסר במגעו היום דהוי כתינוק שאינו מזכיר שם אלילים ואינו אוסר היין במגעו אלא בשתיה. ובבן איש חי פ' בלק סעיף ד' כתב דבני הספרדים אין להם אלא דברי מר"ן וע"ש.

ובביאורי הגר"א אות ד' כתב מת"ה שכבר נהגו איסור בכל הארצות האלו אפי' בהנאה ולכן השמיטו בשו"ע, והר"ן כתב שסתם יינם אפי' בזה"ל אסור, מע"ז ס"ד ע"ב, דיינו כשמנו ומשמע דוקא גר תושב, ועיין בס"י קכ"ד סעיף ו'.

מ. טור בשם רשב"ם והרא"ש והמרדכי.

נ. כיון דהרבה גאונים אוסרין דיו להתיר במקום הדחק. ביאורי הגר"א אות ה'.

ס. ולדעת הטור אין לוקין.

ע. ברמב"ם לא כתב משום זונה וכן הוא בגמ'. כ"כ הח"מ.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

א. ב. יחדה לו בזנות חייב גם משום **ב** נדה, שפחה, כותית וזונה.

א. ג. כהן שבא על כותית אפי' בדרך מקרה, לוקה עליה משום זונה.

עין משפט ו. או"ח סימן רמו פניף ב

ב. אסור להשאיל שום כלי **ז** לאינו יהודי בשבת, ואפי' בע"ש אם הוא סמוך לחשיכה כל שאין זמן להוציאו מפתח ביתו של הישראל קודם החשיכה **ק**, משום הרואים שיאמרו ישראל ציוהו להוציאו.

או"ח סימן רמד פניף א

א. מסכם עם האיני יהודי על המלאכה וקוצץ לו דמים בכו"כ, והאיני יהודי עושה לעצמו אע"פ שעושה בשבת מותר **ר**. והוא שזה יהיה בצנעה שאין מכירין הכל **ש** שזו מלאכת ישראל הנעשית בשבת, אבל אם

פ. זו דעת הרמב"ם דאף לישראל יש בה משום זונה, ולכהן אף בלא ייחדה חייב, והתוס' חולקים וסוברים דאינה זונה אף לכהן, אלא א"כ ייחדה לו לשם זנות. ועיין בע"ז דף ל"ו ע"ב בתוס' ד"ה נשג"ז.

צ. אפי' שאינם עושים מלאכה. וה"ה למכור או להלוות או ליתן במתנה, מגמ' שבת י"ח ע"ב, ורמב"ם פ"ו הלכה י"ט.

והטעם מפורש בסמ"ג לפי שהרואה סבור שהישראל ציוה לעכו"ם להוליכו מחוץ לבית ברה"ה, ולא יודעים שהעכו"ם לקחו לצורך עצמו, ב"י.

ולפ"ז שאין לנו היום ר"ה מותר להשאילו, אך י"ל דגם באיסור כרמלית מדרבנן אסור אמירה לגוי, ועוד אחרי שחז"ל אסרו משום חשש מן התורה דר"ה לא פלוג גם באיסור דרבנן כ"כ הב"ח, והט"ז בס"ק ג'.

ואם העיר מוקפת חומה שמותר לטלטל בכולה כתבו הט"ז והמ"א דמותר. אך ממ"ש הרמב"ם בפ"ו דהטעם משום דיראה כמי שהלוהו לעכו"ם או משכנו או פסק עמו או מכר לו בשבת א"כ אין חילוק וגם אם העיר מוקפת אסור מטעם זה ולא רק משום איסור הוצאה ויש להחמיר כהרמב"ם. כה"ח אות י"ז.

ואם ידוע שהעכו"ם יוציא הדבר מחוץ לתחום כגון מחרישה, גם בעיר מוקפת כולה אסור גם לדעת הט"ז והמ"א.

ו ועיר שעשו בה עירוב חצירות ותחומין דינה כעיר מוקפת חומה, ומ"מ בכלים שעושין מלאכה אסור אפי' בעיר מוקפת או עשו בה עירוב, כך משמע מדברי הט"ז בס"ק ג'.

ק. לאו דוקא אלא קודם ספק חשיכה, כה"ח אות כ"א.

ר. ע"ז כ"א, ושבת י"ז ורא"ש שם. דכיון שאין קפידא לישראל מתי יעשה ע"כ מותר אפי' יעשה בשבת דאדעתא דעצמו עושה.

וה"ה אם סיכם עמו שכו"כ יקבל למאה מהמלאכה שהוא עושה ושכרו עולה ויורד לפי פעולתו גם זה מיקרי קצב עמו ומותר. כ"כ בספר שמן המשחה דף י"ח.

ש. לאו דוקא הכל אלא אפי' מקצת מכירים ויודעים, אסור, שהרי גם לבני ביתו יש לחוש כמ"ש הרמ"א. אולם המ"א בס"ק ב' כתב אפי' שקצת יודעים מותר ומש"כ הרמ"א גם

המלאכה היתה ידועה ומפורסמת אסור שהרואה את הא"י עוסק, אינו יודע שקצץ עמו אלא אומר פלוני הישראל שכר הא"י לעשות לו מלאכה בשבת.

א. ב. הפוסק עם האיננו יהודי לבנות לו חצירו או לקצור לו שדהו^א, אם היתה המלאכה בעיר או בתוך התחום אסור^ב לו להניח הא"י לעשות לו המלאכה בשבת משום הרואים^ג שאינם יודעים שפסק עמו.

הגה: אפי' אם הישראל גר בין האיננו יהודים חוששין לאורחים הבאים שם או מבני ביתו שיחשדו אותו.

בבני ביתו יודעים אסור, איירי במלאכת מחובר ותוך התחום, ושם חוששין אפי' לאורחים. ויש חולקים דאין לחלק בין מחובר ללא מחובר, ועיין בכה"ח אות ג'.
 ודוקא בכלים המטלטלים שייך בהם חילוק זה להתיר בהם בקבלנות בבית הגוי כשאינו מפורסם שהוא של ישראל, אבל בכונה בנין בבית ישראל או בחנות של ישראל אפי' ברחוב של עכו"ם ואינה ניכרת לישראל הדרים בעיר, אפ"ה לא שייך להתיר כיון שהוא בתוך העיר או בתוך התחום, א"א שלא תהיה ידיעה לאחד מישראל וחברך חברא אית ליה. כה"ח אות ג'. ועיין במ"א ס"ק ג'.
 וצינעה היינו שלא רואים אותו ישראל לאותו גוי בזמן שעושה מלאכת הישראל, אבל מה שרואים אותו העכו"ם עולה לבית ישראל בשבת לא חשיב בזה פרהסיה, כה"ח אות ד'.

ה. היינו שכרו לימים וזה אסור מדינא, מ"א ס"ק ג'.
 א. אע"ג דדרך השדה לקבלה באריסות, ומותר כדלעיל בסימן רמ"ג הכא כיון שבעת הקציר אין העכו"ם נוטל בריוח יחשדו ששכיר יום הוא, מ"א ס"ק ה'.

ב. ואפי' יעבירו קול בעיר שפלוני הוא בקבלנות ג"כ יש חשד ואסור, כה"ח אות ט'. אם החצר בארץ ישראל והיא חרבה וניתן רשות ע"י הישמעאלים לבנותו ויש חשש שיחזרו בהם, מותר להניח הפועלים לעשות מלאכה אפי' בשבת דאמירה לגוי שבות והותר משום ישוב ארץ ישראל. כה"ח אות י'.
 וועיין בכה"ח אות י"ב אם מותר לומר לגוי שיסתחר לו בכורסה בשבת בחו"ל והגוי נוטל בתיווך שלו כו"כ למאה מהסכום שקונה ונכתב נייר הקנייה על שם הישראל בשבת, ואפי' שלא אמר לו בפירוש לקנות לו בשבת ולענין מעשה יש להחמיר ע"ש.
 ג. אסור להניח למשרת גוי לעשות בבית הישראל מלאכה אפי' לעצמם מפני הרואים שיאמרו הישראל ציוה להם לעשות בשבת כדי שיהיו פנויים למו"ש למלאכתו. כה"ח אות י"ג.

בית שעומד ליפול במפולת מותר לשכור גוי בע"ש בקבלנות כדי שיסמוך המפולת ע"י קורות, ולא ישכור אותו בפירוש אלא יאמר כל המתקן אינו מפסיד. שם אות י"ד.

א. ג. אם המלאכה היתה מחוץ לתחום^ד, וגם אין עיר אחרת^ה בתוך התחום של המקום שעושים בו המלאכה מותר.

או"ח סימן רנב סעיפים א ב

א. א. מותר להתחיל במלאכה בע"ש סמוך לחשיכה אע"פ שאינו יכול לגומרה מבעוד יום והיא נגמרת מאליה בשבת^ו, כגון לשרות דיו^ז וסממנים במים והם נשרים כל השבת, או לתת אגודות של פשתן לתנור כדי שיתלבנו^ח או לתת צמר לתוך הדוד שאינה על האש ואטומה בטיט. ואם היא על האש אסור שמא יחתה, ואפי' אינה על האש אם לא אטומה בטיט יש חשש שמא יגיס בה וחייב משום מבשל^ט.

א. ב. מותר לפרוס מצודות חיה ועופות ודגים בע"ש והם ניצודים מאליהם ביום השבת^י.

מותר למכור לאינו יהודי ולטעון עליו סחורה סמוך לחשיכה, ובלבד שיצא מפתח ביתו^כ של הישראל מבעוד יום.

הגה: ויש מתירין שהאינו יהודי יוציא מפתח ביתו של ישראל גם בשבת, אם הישראל ייחד^ל לו מקום מבעוד יום, ויש להחמיר.

ד. ולא חוששין מפני הרואים שיצאו עד התחום ויראו מעבר לתחום דזה לא שכיח, כה"ח אות י"ח.

ה. היינו של יהודים דעיקר החשש אינו אלא מפני היהודים הרואים, וה"ה אם דרים יהודים יחידים בתוך התחום ג"כ אסור לעשות מלאכה מפניהם, כה"ח אות כ"ג.

ו. שבת י"ז ע"ב. וכב"ה. ועיקר הטעם משום שלבית הלל אין להם שביתת כלים, ואין להם ג"כ גזירה ע"ש עם חשיכה אטו חשיכה, ב"ח.

ז. משום איסור מגבל בשבת.

ח. ולא חיישינן שמא יחתה כיון שהרוח קשה להם לא יגלה התנור גמ' שם.

ט. ומירי בעדיין לא נתבשלו, אבל אם נתבשלו חייב משום צובע, כה"ח אות ו'.

ואפי' אינה על האש, דכלי ראשון מבשל אפי' לאחר שהעבירוהו מעל האש כל זמן שהיד סולדת בו כמ"ש בסי' שי"ח סעיף ט'.

י. דאין אנו מצויים על שביתת כלים, ובשבת אסור דלפעמים יבא לידי חיוב חטאת כגון שבשעת פריסתו ילכוד מיד.

כ. שלא יראה כמו שהלוהו או משכנו לכותי או מכר לו בשבת, ט"ז ס"ק ב'.

ל. דאז הוי כחפצו של האיני יהודי, מ"א ס"ק ג'. אבל יש להחמיר דהרואה סובר ישראל ציוהו להוציא, מ"א ס"ק ד'. ויש מקילים בהשכיר לעכו"ם החדר בפרוטה לכל השבת, וי"א דזה כייחד ויש להחמיר, כה"ח אות י"ד.

ג. מותר ליתן בגדיו לכובס אינו יהודי וכן עורות לעבדן סמוך לחשיכה,
 והוא שקצץ לו דמים^מ, או שעושה אותם בטובת הנאה, ובלבד שלא
 יאמר לו הישראל לעשות בשבת^נ, וגם שהאינו יהודי יעשה המלאכה
 בביתו^ס.

אם ראה אותו עושה בשבת בטובת הנאה^ע צריך לומר לו שלא יעשה
 בשבת.

הגה: **ואם לא קצץ עמו אסור^פ. ויש חולקין גם אם עושה לו בחנם דהיינו
 בטובת הנאה.**

מ. דבלי קצץ נראה כשלוחו, אבל בקצץ העכו"ם עושה על דעת עצמו בשביל שכרו ולא
 נראה כשלוחו, ורק שיצא מפתח ביתו מבעוד יום. וה"ה בלא קצץ אלא אמר לו שיתן
 לו שכרו ולא אמר לו כמה יתן וכמו בסי' רמ"ז סעיף ב'.

והיום שהמחיר ידוע למכבסה הוי קצוץ ועומד, מ"א ס"ק ו'.
 ואם נתן לו ביום ה' או ביום ד' לא צריך קצץ כ"כ הטור, אבל הב"י כתב דאין כן דעת
 הרי"ף והרמב"ם, אלא אפי' ביום ד' או ה' צריך קצץ. אבל אם יכול לגמור המלאכה קודם
 השבת לכ"ע מותר, מ"א ס"ק ח'.

נ. וכן נ"ל הכלים סמוך לשבת ואמר לגוי תראה שאני צריך להם במו"ש הו"ל
 כאומר לו בפירוש שיכבס אותם בשבת ואסור, ט"ז בסי' ש"ז ס"ק ג', וכה"ח אות כ"ג.

ס. אבל בבית ישראל והוא בתוך התחום אסור מפני הרואין שיאמרו שפועלים שכירי יום
 הם ונתן להם שכר לעשות מלאכתו בשבת, ואפי' דברים שהנוהג לתת אותם בקבלנות
 אפי"ה בביתו של ישראל אסור, כ"כ בח"א אות יו"ד, וכה"ח אות כ"ד.

ע. ודוקא בנתן לו בגדים לכבס ששם ישראל על הבגדים, אבל אמר לו להכין לו
 נעליים אף בראה שעושה אותם בשבת אין חייב לומר לו דבר שעדיין אין שם ישראל
 עליהם, מ"א ס"ק ט'. ואפי' נתן לו הבגדים כמה ימים קודם השבת צריך לומר לו שלא
 יעשה בשבת אם ראהו עושה, רמ"א.

פ. ומשמע דביום ד' או ה' מותר גם בלא קצץ, וזהו לדעת הטור, אבל הב"י דעתו להחמיר
 גם ביום ד' או ה' ובעיני קצץ, כה"ח אות כ"ה.